

ГРОМАДСЬКИЙ БЮДЖЕТ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

В. В. СМАЧИЛО, канд. екон. наук, доц.,

проф. кафедри економіки

Д. К. ПІДЛІСНИЙ, студ.

Харківський національний університет будівництва та архітектури, м. Харків

Еволюція людства демонструє трансформацію як державних устроїв, так і зміну суспільства, зміна яких є взємопов'язаною та взаємообумовленою. Прогресивною вважається така держава, яка побудована на засадах демократії, що дозволяє існування громадянського суспільства. Саме існування останнього є проявом відповідальності сукупності індивідів та держави як штучного утворення.

Стійкий розвиток держави визначається існуванням громадського суспільства, яке приймає участь у формуванні нормативно-правового поля країни та регіону, впливає на пріоритетність вирішення проблем та загальнодержавний вектор розвитку.

Цікавим проявом прозорості, відповідальності та прямого вирішення питань місцевого значення є співпраця органів місцевої влади та громадськості під час прийняття громадського бюджету (бюджету участі, партиципаторного бюджету, бюджету міських ініціатив), який подано як громадський проект в багатьох великих (Київ, Харків, Львів, Тернопіль, Миколаїв, Львів, Кривий Ріг, Запоріжжя, Рівне тощо) та малих (Самбір, Чугуїв, Первомайськ, Бровари, Нікополь, Краматорськ, тощо) містах України.

Законодавче визначення громадського бюджету відсутнє, але найчастіше його розуміють як частину коштів місцевого бюджету, що визначається голосуванням, яку спрямовують на реалізацію ініціатив громадськості шляхом виконання громадських проектів на конкурсній основі.

Вперше, у світовому вимірі, громадський бюджет було ініційовано в Бразилії в м. Порто-Алегро в 1989р. шляхом залучення бідних верств населення до управління містом [1]. Ця практика поширювалася і вдосконалювалася світом і в 2015р., за ініціативи Фондації польсько-української співпраці ПАУСІ [2], була реалізована у вигляді проекту «Партиципаторний бюджет – можливості для підвищення громадської активності і встановлення належного партнерства з органами влади» у містах Чернігів, Черкаси, Луцьк та Полтава. Серед малих міст бюджет участі було вперше започатковано в м. Самбір із використанням досвіду польського міста Жешув [2]. Значного поширення громадські бюджети набули завдяки ініціативі ГО «SocialBoots», яка створила он-лайн платформу «Громадський проект» для автоматизації цього процесу, в межах проекту USAID «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи».

У Харкові громадський бюджет затверджено на 2018-2021рр. рішенням Міської Ради від 20.09.2017р. у вигляді Міської цільової програми на основі Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Бюджетного кодексу України, де передбачена робота через інформаційний портал, що забезпечує реалізацію принципів прозорості, підзвітності [3].

Завдяки громадському бюджетуванню є можливим реалізація соціальної відповідальності інститутами громадськості як контролерів додержання режиму законності; посередників між владою та громадськістю; координаторів суспільного діалогу.

Література

1 Бюджет участі: історія і польський досвід. *Платформа розвитку міст*. URL: <http://www.urbanua.org/dosvid/zakordonni-pryklady/141> (дата звернення: 09.01.2019).

2 Офіційний сайт Фондації польсько-української співпраці ПАУСІ. URL: <http://pauci.org/ua/news/231> (дата звернення: 09.01.2019).

3 Про затвердження Міської цільової програми «Громадський бюджет (бюджет участі) міста Харкова» на 2018-2021 роки. *Офіційний сайт Харківської міської ради, міського голови,*

виконавчого комітету. URL: <http://www.city.kharkov.ua/uk/document/pro-zatverdzhennya-miskoi-tsilovoi-programi-gromadskiy-byudzhhet-byudzhhet-uchasti-mista-kharkova-na-2018-2021-roki-51796.html> (дата звернення: 09.01.2019).